

Josef Fric

Šiva a Párvatí

Pohádka, milostný příběh,
etická nauka nebo nejvyšší moudrost?

Josef Fric

Šiva a Párvatí

VOLVOX GLOBATOR

Josef Fric
Šiva a Párvatí
www.svetmysli.net

ISBN 978-80-7511-130-2

Vydalo nakladatelství a vydavatelství
Volvox Globator Štítného 17, 130 00 Praha 3
<http://www.volvox.cz> jako 695. publikaci
Odpovědný redaktor Ladislav Dlabal
Obálka a grafická úprava Diana Delevová
Foto na obálce Josef Fric – Indické grafitti
Epub připravil purehtml.cz
Vydání první Praha 2005

Adresa knihkupectví
VOLVOX GLOBATOR:
Štítného 16, Praha 3

Rodičům

Příběh ctností a moudrosti

V indických duchovních knihách, které byly sepsány v dobách dávno minulých, jsou odkazy a vzpomínky na časy, které již tehdy byly dávnou minulostí. Jsou to záblesky ze života lidí, našich předchůdců, po kterých jsme zdědili naše těla, náš jazyk, naši etiku a morálku, náš způsob života i způsob myšlení. Mnoho věcí bylo během tisíců let zapomenuto, mnoho věcí bylo překrouceno. Lidstvo, které prošlo nespočetnými hrůzami krveprolití a strachu, si přesto stále zachovává ideál klidného života a kultivovanosti. Tento ideál je hlavním dědictvím od našich předků. Po dávných civilizacích se po tisíciletích nezachovalo nic než pár zlomků opracovaného kamene a zkamenělých kostí. Jejich odkaz přesto stále žije v nás. Můžeme je i jejich dobu hodnotit podle hrdinských příběhů, podle etických předpisů, podle legend o moudrosti, vznešenosti a odvaze hledat smysl života. Zahleďme se na doby dávno minulé a uvidíme v té hloubce času záři světla, která nám i po tisíciletích stále osvětluje naše žití.

Příběh boha Šivy a jeho manželky bohyně Párvatí je nejrozsáhleji zpracován v díle Šiva Purána. Toto dílo vzniklo přibližně před 1500 lety, obsahuje asi 18 000 veršů, což jsou čtyři poměrně tlusté knihy. Tento epos popisuje život a příběhy védského boha Rudry – kříklouna, který je nyní známý pod jménem Šiva.

V Puránech jsou zpracovány příběhy, které se předávaly jako kulturní dědictví od nepaměti. Jména hlavních postav se během věků jistě měnila, stejně jako se měnila jména uctívaných idolů, ale příběh zůstával stejný. Autoři Purán tyto příběhy přepsali a rozvedli do téměř pohádkové podoby. Díla jsou to stále vysoce hodnotná, zejména pro morální odkaz společnosti. Ze zpracování příběhů je cítit, že autoři Purán postrádají onu praktickou znalost realizace božské skutečnosti, která je patrná u dávných tvůrců těchto příběhů i tvůrců knih starších, například Mahabháraty a její nejcennější části – Bhagavadgíty. V hlavních příbězích lze stále najít onu geniální linii, kterou mohl vytvořit pouze člověk znalý. Způsob, jakým autoři Purán tyto příběhy

používají, však tuto genialitu – jistě nechtěně – zčásti zakrývá, čímž otevírá dveře vzniku klasického náboženství. To je příznačné pro vývoj duchovního povědomí světa během posledních dvou až tří tisíc let, kdy tyto odkazy udržují a předávají převážně lidé neznalí.

Vznik díla patří k poslednímu zlatému věku indické říše. Celý indický subkontinent byl pod jednotným kulturním vlivem brahmínského hinduismu. Vysoká kultivovanost tehdejší společnosti se odráží v dílech, která v té době vznikají. Vysoce se hodnotí ctnosti plynoucí z moudrosti a víry, plnění povinností daných osudem a dobročinnost. Zároveň se odsuzuje nevědomost a z ní vznikající pýcha, požívačnost, neodpovědnost životu, netolerance a další nectnosti. Purány jsou díla duchovní, ale obsahují mnoho praktických příběhů, které se staly morálním základem života tehdejších lidí. Tyto příběhy stále velmi silně ovlivňují život indických hinduistů i dnes. Veškeré rituály provázející hinduistu od zrození až do smrti jsou popsány v Puránách, také výzdoba chrámů, vztah ke zvířatům a přírodě jako celku, vztahy mezi lidmi, mezi společenskými stavy, způsob života v jeho jednotlivých etapách. K tomu všemu lidé nacházejí vzor, který jim dali bohové v Puránách a dalších duchovních dílech.

Je tento příběh bohů pohádkou, milostným příběhem, etickou naukou nebo je to příběh nejvyšší moudrosti? Stejně jako člověk prochází v životě od dětství až ke stáří, tak se i na tento příběh Šivy a Párvatí nahlíží vždy z jiné perspektivy. Děti, které mu naslouchají, získávají do svého života ctnosti, jako oddanost, víru, odvahu, čest a spravedlnost. Když začnou dospívat, nacházejí v tomto příběhu návod na to, jak prožít klidný a spokojený vztah se svým partnerem. Potom přichází čas, kdy rozhodují o osudu svých dětí, a v tomto příběhu nacházejí návod, který jim v této velice odpovědné a náročné situaci pomáhá. Nakonec zestárnou a vstoupí do posledního stadia života. A je to zase tento příběh, který jim ukazuje cestu k věčnému bohu, cestu oddanosti, cestu k sebepoznání a jediné nesmrtelnosti. Nuže, vstupme do světa pradávnejší moudrosti.

Původ vesmíru

Na začátku stvoření nebylo nic ve vesmíru a ani vesmír nebyl. Byl pouze Brahman, původní podstata. Nebyl ani horký, ani studený, neměl začátek ani konec. Všude byla voda a bůh Višnu se projevil ve své velkolepé formě spící na vodách. Zatímco spal, lotosový květ vykvetl z jeho pupku. Měl nespočetně lístků a zářil jako tisíce sluncí. V květu se zrodil Brahma, pětihlavý bůh stvořitel a podívoval se: „Zdá se, že není nic mimo tento květ. Kdo jsem já? Co mám udělat? Kdo mne stvořil?“ Brahma se snažil nalézt odpovědi zkoumáním květu. Ale květ se zdál nekonečný a Brahma se v něm ztratil. Unaven usedl a slyšel slova: „Brahmo, odříkej se.“ Brahma usedl v meditaci a po mnoha letech se mu zjevil Višnu, bůh udržovatel, ve své čtyřruké podobě s lasturou, diskem, kyjem a lotosovým květem.

Brahma ho neznal a ptal se: „Kdo jsi?“. Višnu odpověděl: „Synu, veliký Višnu Tě stvořil. Já jsem Višnu, z mého těla jsi vznikl.“ Brahma však nepřesvědčil a začali bojovat svými mocnými zbraněmi.

Zatímco bojovali, objevil se lingam, sloupec světla, projev a symbol boha Šivy, boha ničitele. Zdálo se, že je bez konce i začátku. Brahma se změnil v labuť a Višnu v kance a oba začali hledat jeho konec. Brahma lživě prohlásil, že horní konec viděl a snažil se Višnu přesvědčit, že je nejmocnější ve vesmíru. V té chvíli se zjevil Šiva, s pěti tvářemi a deseti rukama jako Mahadéva, Veliký bůh. Višnu se sklonil před Šivou a Šiva jej odměnil, zato Brahma byl potrestán, Šiva vytvořil mocného Bhairavu, který usekl Brahmovu pátou hlavu, která pronesla onu lež. Od té doby má Brahma pouze čtyři hlavy.

Višnu i Brahma poté zanechali soupeření a přijali svou původní podobu. Po Šivově poučení začali vytvářet a udržovat tvorstvo.

Zastavení první – Kdo je Šiva

Představit si Šivu jako prvotní osobu, základ všeho ve vesmíru je velmi těžké. V této knize si Šivu můžeme představit jako prázdný bílý papír, na kterém se odehrají veškeré příběhy. Díky bělosti na něm může být písmo i barevné obrázky. Bez papíru nelze žádnou knihu vytisknout a pod každým písmenem i obrázkem je bílý papír.

Šiva je podstata, ze které vyvěrá veškerý život. Šiva je nic, které obsahuje vše. Šiva může být nahlížen jako nekonečný prázdný prostor, kde se odehrávají jednotlivé děje. Až všechny děje skončí, prostor bude existovat dále, prázdný a nezměněný.

Druhý pohled na Šivu jako na zdroj všech dějů je pohled vnitřní, duchovní. Šiva je chápán jako věčný zdroj vědomí, ze kterého vyvěrá mysl bytosti. Tento zdroj vnímá každá bytost jako své Já, pocit existence. Mysl vytváří všechny děje, všechny obrazy. Tyto obrazy pak bytost vnímá jako bdělý život, sny i příběhy, které čte v knihách. Mysl tvoří jednotlivé obrazy děje. Když všechny děje skončí, vědomí opět zůstává nezměněno a nedotčeno.

Princip Šivy je v každé bytosti vždy přítomen. Proto jej nikdo nemůže získat. Každý jej má vždy a za všech okolností. Díky matoucí moci přírody však je tento princip překryt a není zjevný. Každý si jej může kdykoli uvědomit a setrvat s ním v jeho klidu a blaženosti. Bhagavadgíta, kapitola 10, verš 20 praví:

*Jsem věčné, neměnné Já, dlící v srdci všech bytostí,
toto Já je na počátku, v průběhu a samozřejmě na konci života bytostí.*

Šiva je princip, kterého každá bytost může dosáhnout, ale zcela pochopitelně jej nikdo nemůže překonat. Bytost se může osvobodit ode všech dějů v prostoru, které mysl zobrazuje a spočinout v klidu prvotního stavu. To je umožněno každému, kdykoli, v každém okamžiku. Zda toho někdo dosáhne, záleží jen na jeho ochotě zbavit se pout k dějům zobrazovaným myslí.